Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/5141

2025 10 28

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė

Geroji ES pilietinio dialogo praktika vykstant dalyvaujamiesiems procesams

(nuomonė savo iniciatyva)

(C/2025/5141)

Pranešėjas: **Arnaud SCHWARTZ**

Patarėjai:	Matteo VESPA (pranešėjo patarėjas, III grupė) Ruairí FITZGERALD (II grupės patarėjas)
Plenarinės asamblėjos sprendimas	2024 9 19
Teisinis pagrindas	Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnio 2 dalis
Atsakingas skyrius	Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius
Priimta skyriuje	2025 6 27
Priimta plenarinėje sesijoje	2025 7 16
Plenarinė sesija Nr.	598
Balsavimo rezultatai (už / prieš / susilaikė)	183 / 3 / 5

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Pilietinės visuomenės nenuilstamai dedamos pastangos skatinti piliečių dalyvavimą ir aktyvų pilietiškumą, propaguoti pilietinį dialogą, ginti žmogaus teises ir puoselėti demokratinę praktiką neįkainojamai prisideda prie ES tvirtumo, atsparumo ir legitimumo ([1]).

1.2. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) atkreipia dėmesį, kad socialinio dialogo struktūrose ir procesuose turėtų būti visapusiškai pripažįstamas ir gerbiamas išskirtinis socialinių partnerių organizacijų vaidmuo, kartu pripažįstant, kad plačiam klausimų spektrui skirtas pilietinis dialogas, kuriame dalyvauja platesnis suinteresuotųjų šalių ratas, yra atskiras procesas. Į šį skirtumą taip pat turėtų būti atsižvelgta teikiant paramą gebėjimų stiprinimui socialiniams partneriams ir platesnei pilietinei visuomenei ([2]).

1.3. Atsižvelgdamas į akivaizdžias geopolitines, ekonomines, socialines ir ekologines krizes bei skaitmeninius iššūkius EESRK primygtinai ragina ES institucijas ir valstybes nares imtis veiksmų pagal ankstesnius EESRK pasiūlymus dėl socialinio ir pilietinio dialogo ir apskritai įtraukti pavienius piliečius į demokratiją.

([1]) EESRK indėlis į Europos Komisijos 2025 m. darbo programą: https://www.eesc.europa.eu/en/documents/resolution/european-economic-and-social-committee-contribution-2025-european-commission-work-programme-all-languages.

([2]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos dėl socialinio dialogo stiprinimo Europos Sąjungoje (COM(2023) 38 final – 2023/0012 (NLE)) ir dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Socialinio dialogo stiprinimas Europos Sąjungoje, išnaudojant visą jo potencialą teisingai pertvarkai valdyti“ (COM(2023) 40 final) (OL C 228, 2023 6 29, p. 87), 1.7 punktas.

1.4. Be to, EESRK ragina ES institucijas pasinaudoti pilietinio dialogo teikiamais papildomais elementais, kurie išdėstyti šioje nuomonėje savo iniciatyva.

1.5. Remdamasis Europos Komisijos įsipareigojimu *aktyviau bendradarbiauti su pilietinės visuomenės organizacijomis*, EESRK ketina glaudžiai dirbti su Europos Komisija kuriant, valdant ir reguliariai vykdant pilietinės visuomenės platformos veiklą.

1.6. Atsižvelgdamas į tai, EESRK, kaip Sutartimi įsteigtas ES patariamasis organas, kurį sudaro darbdavių, darbuotojų ir pilietinės visuomenės organizacijų atstovai, ir būdamas organizuotos pilietinės visuomenės namais, siūlosi priimti šią platformą. Siekiant toliau plėtoti EESRK dalyvavimą kuriant šią platformą, sudaryta speciali EESRK narių *ad hoc* grupė.

1.7. Remiamas ES institucijų, EESRK taip pat galėtų veikti kaip visuomenės ir organizuotos pilietinės visuomenės dalyvavimo centras ir globėjas, didinantis Komisijos ir kitų institucijų rengiamų konsultacijų poveikį ir sistemingai renkantis savo narių ir apskritai Europos organizuotos pilietinės visuomenės nuomones apie svarbiausius Europos politinės darbotvarkės prioritetus ir politikos sritis ([3]).

1.8. Be to, EESRK pabrėžia, kad jo pasiūlymai grindžiami Europos Sąjungos sutartimi (ES sutartis), Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) ir 2022 m. gegužės 9 d. Konferencijos dėl Europos ateities galutine ataskaita, kurioje aiškiai raginama stiprinti EESRK institucinį vaidmenį ir suteikti jam įgaliojimus palengvinti dalyvaujamosios demokratijos veiklą, pavyzdžiui, struktūrinį dialogą su pilietine visuomene.

2. **Bendrosios pastabos**

2.1. Organizuotai pilietinei visuomenei tenka svarbus vaidmuo sudarant palankesnes sąlygas dalyvauti ir išsakyti įvairių asmenų ir visuomenės grupių siekius priimant demokratinius sprendimus. Pilietinės visuomenės dalyvavimas yra labai svarbus Europos demokratijos elementas, nes jis yra ir ES politikos legitimumo sąlyga, ir priemonė, kuria užtikrinama, kad Europos lygmeniu rengiama politika ir teisės aktai atitiktų žmonių, kuriems ši politika daro poveikį, padėtį ir poreikius. Institucijų ir pilietinės visuomenės dialogas yra svarbus instrumentas, padedantis stiprinti žmonių pasitikėjimą demokratija.

2.2. EESRK, kaip SESV ([4]) įgaliotas patariamasis organas, turi ekspertinių žinių ir yra unikalus nuolatinis pilietinio dialogo forumas, kuriame darbdavių, darbuotojų ir kitų pilietinės visuomenės organizacijų atstovai bendru sutarimu siūlo sprendimus ([5]). Jo nariai turi atitinkamų organizacijų suteiktus įgaliojimus ([6]) ir atstovauja maždaug 90 milijonų žmonių iš visų visuomenės grupių.

2.3. Keletą dešimtmečių EESRK dalyvauja gerinant pilietinį dialogą ([7]), kuris įtrauktas į Lisabonos sutarties 11 straipsnio 1 ir 2 dalis. Neseniai EESRK atkreipė dėmesį ([8]) į tai, kad Europos pilietinės visuomenės tinklas paragino pereiti prie labiau formalizuotos ir struktūruotos ES pilietinio dialogo sistemos ([9]).

([3]) EESRK ryšių palaikymo grupė, 2024 m. dialogo ciklo diskusijoms skirtas dokumentas *A European Strategy for Civil Society* (Europos pilietinės visuomenės strategija): https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2025-01/reflection_paper_on_a_european_strategy_for_civil_society_fin_eesc-2024-04653-00-00-info-edi.pdf.

([4]) SESV 300–304 straipsniai.

([5]) SESV 300 straipsnio 2 dalis.

([6]) OL C 349, 2023 9 29, 4.5 punktas ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Pilietinio dialogo ir dalyvaujamosios demokratijos stiprinimas ES. Kelias į priekį“ (tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančios Belgijos prašymu) (OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj), 1.8 punktas.

([7]) 2020 m. EESRK kompendiumas dėl dalyvaujamosios demokratijos: https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/participatory-democracy-success-story-written-eesc.

([8]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, 3.8 punktas.

([9]) Atviras Europos pilietinės visuomenės tinklo laiškas Europos Komisijos pirmininkei, 2022 m.: https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/participatory-democracy-success-story-written-eesc. Tai neapima socialinių partnerių.

2.4. EESRK taip pat ragino ES institucijas imtis iniciatyvos ir parengti pilietinei visuomenei skirtą strategiją ir aiškų veiksmų planą ([10]). Tarybai pirmininkavusios Belgijos prašymu EESRK neseniai išnagrinėjo galimybes, kaip stiprinti pilietinį dialogą, įskaitant tai, kokius elementus būtų galima įtraukti į sistemą, kad ji būtų palankesnė tiesioginiam piliečių dalyvavimui ir dialogui su tarpinėmis institucijomis tiek Europos, tiek valstybių narių lygmeniu ([11]).

2.5. Tęsiant ankstesnį EESRK darbą šia tema ([12]), šioje nuomonėje nurodomos pagrindinės sistemos, kuri būtų palankesnė pilietiniam dialogui ES lygmeniu ir grindžiama SESV bei gerąja praktika, ypatybės.

3. **Pilietinio dialogo tikslas**

3.1. Pilietinis dialogas turėtų būti nuolatinė, struktūruota, lygiateisė ir prasminga institucijų ir organizuotos pilietinės visuomenės sąveika siekiant formuoti tinkamą politiką, kuri vėliau būtų įgyvendinama ir vertinama.

3.2. Remiantis Konferencijos dėl Europos ateities rekomendacijomis, reikia pabrėžti ir tobulinti ypatingą EESRK, kaip institucinio pilietinės visuomenės konsultavimosi procedūrų ir apskritai pilietinio dialogo sergėtojo, vaidmenį, kaip teigiama jo nuomonėje dėl piliečių forumų ([13]).

3.3. Pilietinis dialogas taip pat turėtų būti įtraukus, skaidrus ir orientuotas į rezultatus, jis turėtų padėti plačiu mastu dalytis informacija, žiniomis ir patirtimi, taip pat sudaryti sąlygas teikti grįžtamąjį ryšį. Taigi valdžios institucijos ir pilietinės visuomenės organizacijos turi kartu ieškoti sprendimų ir kurti ilgalaikes partnerystes. Šis dialogas turėtų vykti visais lygmenimis ir visais politinių sprendimų priėmimo ciklo etapais – pradedant darbotvarkės sudarymu ir baigiant pozicijų ir prioritetų formavimu ir vertinimu. Pilietiniu dialogu turėtų būti užtikrinta, kad priimant politinius sprendimus būtų atsižvelgiama į asmenų, kuriems šie sprendimai daro poveikį, visų pirma pažeidžiamų grupių ir labiausiai marginalizuotų asmenų, poreikius, užtikrinant jų dalyvavimą politikos formavimo procese ir priimtų priemonių veiksmingumą.

3.4. ES lygmens pilietiniame dialoge visada turėtų dalyvauti ES lygmens pilietinės visuomenės organizacijos. 2004 m. EESRK, rodydamas pavyzdį kitoms ES institucijoms, įsteigė ryšių palaikymo grupę, siekdamas sukurti EESRK ir Europos PVO bei tinklų dialogo ir bendradarbiavimo sistemą. Ši grupė palaiko ryšius kompleksiniais bendro intereso klausimais. Europos skėtinėms pilietinės visuomenės organizacijoms ([14]) ji suteikia unikalią institucinę struktūrą, kuria sudaromos sąlygos pilietiniam dialogui ir skatinama dalyvaujamoji demokratija. Tai komunikacijos kanalas, kuriuo naudodamasi organizuota pilietinė visuomenė gali dalyvauti ryšių palaikymo grupėje, diskutuoti apie ES darbotvarkę bei sprendimų priėmimo procesus ir daryti jiems įtaką (kaip numatyta ES sutarties 11 straipsnyje) ([15]).

([10]) EESRK indėlis į Europos Komisijos 2025 m. darbo programą, punktas. 6.7: https://www.eesc.europa.eu/en/documents/resolution/european-economic-and-social-committee-contribution-2025-european-commission-work-programme-all-languages.

([11]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj.

([12]) Būtent OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl demokratijos gynimo (COM(2023) 630 final). Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl tam tikrų Direktyvoje (ES) XXXX/XXXX nustatytų reikalavimų iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1024/2012 ir (ES) 2018/1724 (COM(2023) 636 final). Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria nustatomi suderinti atstovavimo interesų grupėms trečiųjų valstybių vardu skaidrumo reikalavimai vidaus rinkoje ir iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (COM(2023) 637 final) (OL C, C/2024/4061, 2024 7 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4061/oj, OL C 349, 2023 9 29, p. 69), OL C 228, 2023 6 29, p. 87.

([13]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Kaip užmegzti dialogą su tiksline auditorija ir veiksmingai naudotis piliečių forumų darbo rezultatais?“ (nuomonė savo iniciatyva) (OL C 349, 2023 9 29, p. 69) ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė. Socialinės apsaugos disbalansas apskritai ir konkrečiai – naujų darbo formų ir netipinių darbuotojų atžvilgiu (nuomonė savo iniciatyva) (OL C, C/2025/106, 2025 1 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/106/oj), 5.9 punktas.

([14]) Tai neapima Europos socialinių partnerių organizacijų Pilietinės visuomenės organizacijos, EESRK: https://www.eesc.europa.eu/en/sections-other-bodies/other/liaison-group/organisation/civil-society-organisations-societes-civiles-organisees.

([15]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, 2.4 punktas.

3.5. ES institucijos yra teisiškai įpareigotos nuolat ir veiksmingai ES lygmeniu įgyvendinti ES sutarties 11 straipsnį ([16]), kaip taip pat pabrėžta neseniai ryšių palaikymo grupės paskelbtame diskusijoms skirtame dokumente „Europos pilietinės visuomenės strategija“ ([17]). ES sutarties 11 straipsniu ES institucijos teisiškai įpareigojamos palaikyti atvirą, skaidrų ir reguliarų dialogą su atstovų asociacijomis ir pilietine visuomene. Tačiau trūksta gairių, kaip pilietinė visuomenė gali dalyvauti šiame prasmingame dialoge su ES institucijomis ([18]).

3.6. EESRK nuomone, siekiant, kad ES sutarties 11 straipsnis būtų veiksmingas, būtina visose ES institucijose taikyti tam tikrus standartus. Tai turėtų apimti tokius klausimus kaip pilietinio dialogo reikšmė, jo orientavimas į rezultatus, veiklos reguliarumas ir laikas, informavimas apie politikos darbotvarkę ir prioritetus, pažeidžiamų grupių įtraukimas ir grįžtamoji informacija bei rezultatai. EESRK pabrėžia, kad šia strategija galima iš tiesų pagerinti Europos politikos priemonių įgyvendinimą kasdieniame piliečių gyvenime. Be to, gerinant ES sutarties 11 straipsnio įgyvendinimą, kad PVO aktyviau dalyvautų ES politikos formavimo procese, kartu stiprinant EESRK vaidmenį, būtų galima tikslingiau ir veiksmingiau formuoti politiką ([19]).

3.7. Pilietinio dialogo dalyviai turėtų būti organizuotos pilietinės visuomenės deleguoti atstovai. Nacionalinės ir regioninės PVO istoriškai pačios susibūrė į naryste grindžiamus tinklus ir ES skėtines organizacijas, kad galėtų palaikyti ryšį su ES institucijomis. Europos Parlamentas, o vėliau ir Europos Komisija įvairiomis finansavimo programomis rėmė šį tarptautinį bendradarbiavimą, siekdami užtikrinti demokratinį dalyvavimą ir geresnį valdymą, padėdami mažinti atotrūkį tarp piliečių ir ES institucijų ir derinti privačius interesus.

3.8. Pilietinis dialogas neužkerta kelio organizuotai pilietinei visuomenei dalyvauti konsultacijų ir politikos formavimo forumuose kartu su kitais svarbiais subjektais, pavyzdžiui, ekspertų grupėmis, mokslinių tyrimų institutais ir kitomis suinteresuotųjų subjektų organizacijomis. Jis turėtų papildyti, o ne pakeisti dabartinę suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo praktiką, nustatytą geresnio reglamentavimo sistemoje, ir padėti didinti skaidrumą, gerinti grįžtamąjį ryšį ir skatinti tolesnius veiksmus.

3.9. EESRK pakartoja savo prašymą ([20]) sukurti pilietinio dialogo strategiją, kuri vėliau taptų veiksmų planu. Savo nuomonėje „Pilietinio dialogo ir dalyvaujamosios demokratijos stiprinimas ES“ jis pasiūlė, kad šis veiksmų planas būtų Europos demokratijos gynimo dokumentų rinkinio ramstis. Šis prašymas tebegalioja ir turėtų būti įtrauktas į būsimą pasiūlymą dėl Europos demokratijos skydo. Be to, strategija galėtų būti siekiama sudaryti ES institucijų susitarimą, kuriame būtų nustatyti veiksmai ir *atitinkami naudotini ištekliai*, kaip to prašė EESRK III grupė ir įvairūs pilietinės visuomenės tinklai, organizacijos ir atstovai ([21]). EESRK galėtų prie jo prisidėti ir įtraukti pilietinės visuomenės tinklus ES lygmeniu. Ši strategija būtų pirmas žingsnis stiprinant pilietinės visuomenės vaidmenį ir toliau plėtojant pilietinį dialogą ([22]).

3.10. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija įsipareigojo aktyviau bendradarbiauti su pilietine visuomene demokratijos, teisinės valstybės ir kitais susijusiais klausimais ir sukurti pilietinės visuomenės platformą, kuri padėtų palaikyti sistemingesnį pilietinį dialogą, taip pat stiprinti pilietinės visuomenės, aktyvistų ir žmogaus teisių gynėjų apsaugą jų darbe ([23]).

3.11. EESRK, kaip Sutartimis įgaliotas ES patariamasis organas, kurį sudaro darbdavių, darbuotojų ir kitų pilietinės visuomenės organizacijų atstovai, primygtinai ragina Komisiją paskirti jį priimančiąja institucija, kuri padėtų sukurti, vykdyti ir valdyti pilietinės visuomenės platformą, ir šiuo tikslu skirti Komitetui atitinkamų papildomų išteklių.

([16]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, 5.3 punktas.
([17]) https://www.eesc.europa.eu/lt/news-media/news/civil-society-organisations-call-eu-civil-society-strategy.
([18]) Ryšių palaikymo grupė, 2024 m. dialogo ciklo diskusijoms skirtas dokumentas *A European Strategy for Civil Society* („Europos pilietinės visuomenės strategija“).
([19]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, 1.9 punktas.
([20]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, 1.5 punktas.
([21]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2024-01/OpenLetter_EN_updated.pdf.
([22]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, 1.5 punktas.
([23]) Komisijos nario M. McGrath įgaliojamasis laiškas: https://commission.europa.eu/document/download/27636865-211e-46fe-97fb-582b514c78f9_en?filename=mission-letter-mcgrath.pdf.

3.12. Kaip jau anksčiau EESRK yra nurodęs, socialinio dialogo struktūrose ir procesuose turėtų būti visapusiškai pripažįstamas ir gerbiamas išskirtinis socialinių partnerių organizacijų vaidmuo, kartu pripažįstant, kad plačiam klausimų spektrui skirtas pilietinis dialogas, kuriame dalyvauja platesnis suinteresuotųjų šalių ratas, yra atskiras procesas ([24]). Diskusijomis ir bet kokiais su pilietiniu dialogu susijusiais veiksmais, įskaitant pilietinės visuomenės platformą, neturi būti kenkiama socialiniam dialogui ar socialinių partnerių vaidmeniui ir prerogatyvoms, kaip apibrėžta Sutartyse, kėsinamasi į juos ar jiems trukdoma. Socialinis dialogas turėtų būti stiprinamas, o ne silpninamas.

4. **Pasirengimas sukurti pilietiniam dialogui palankesnę ES lygmens sistemą**

4.1. Nustatyta ([25]), kad esama ES pilietinio dialogo sistema apima ir „vertikalųjį“ (PVO ir jų partnerių pilietinis dialogas konkrečiuose sektoriuose su teisėkūros ir vykdomosios valdžios institucijomis dėl konkrečių politikos sričių), ir „horizontalųjį“ (struktūruotas ir reguliarus ES institucijų ar jų nacionalinių partnerių ir pilietinės visuomenės dialogas dėl ES ir jos kompleksinės politikos plėtojimo) aspektus. ES pilietinis dialogas susijęs tiek su konkrečiomis politikos sritimis, tiek su bendromis politikos ir politinėmis gairėmis, pavyzdžiui, Europos Komisijos metine darbo programa.

4.2. Todėl, siekdamas padėti ES institucijoms kartu su organizuota pilietine visuomene kurti Europos sistemą, kuri būtų palankesnė pilietiniam dialogui ES lygmeniu, EESRK atkreipia ES institucijų dėmesį į toliau nurodytą gerąją nacionalinę praktiką, kurioje akcentuojami sėkmingi dalyvavimu grindžiami procesai:

4.2.1. Prancūzijos Nacionalinė viešų debatų komisija (CNDP) ([26]) yra nepriklausoma institucija, užtikrinanti visuomenės teisę į informaciją ir dalyvavimą rengiant projektus ir viešąją politiką, kurie daro poveikį aplinkai. Jos dalyvavimas nuo pat ankstyviausių etapų, kai klausiama ne tik „kaip“, bet ir „kodėl“, leidžia daryti įtaką sprendimams.

4.2.2. Italijos Konstitucijos 118 straipsnyje įtvirtinta piliečių teisė, vienodomis sąlygomis su valstybės institucijomis, viešojo intereso klausimais imtis savarankiškų iniciatyvų. Šis subsidiarumo principas atsispindi vietos teisės aktuose dėl bendro administravimo, nors jo taikymas tebėra sudėtingas ir nevienodai aiškinamas ([27]).

4.2.3. Airijoje Nacionalinė ekonomikos ir socialinių reikalų taryba (NESC) ([28]) analizuoja strateginius politikos klausimus, susijusius su tvaria ekonomine, socialine ir aplinkosaugine plėtra, ir teikia ataskaitas vyriausybei. NESC sudaro penki socialinės partnerystės ramsčiai: profesinės sąjungos, verslo ir darbdavių organizacijos, žemės ūkio ir ūkininkų organizacijos, bendruomenės ir savanorių organizacijos bei aplinkosaugos ramstis.

4.2.4. Latvijoje pilietinio dialogo struktūra nustatyta 2005 m. vyriausybės ir daugiau kaip 500 organizacijų pasirašytame bendradarbiavimo memorandume ([29]). Pilietinis dialogas šiuo metu pradeda atlikti svarbų koordinavimo vaidmenį, nes sudaromos darbo grupės, suteikiamos arbitražo galimybės ir sukurtas viešiesiems sprendimams skirtas portalas. PVO taip pat dalyvauja metiniame parlamentiniame forume, atvirų durų dienose ir rengia pranešimus užsienio ir Europos klausimais. Visus dokumentus galima rasti internete, o posėdžiai dažnai rengiami mišriu būdu, kad būtų paprasčiau dalyviams iš regionų.

4.2.5. Nyderlanduose Klimato taryba ([30]) yra patariamasis organas, kuris buvo atsakingas už nacionalinio klimato susitarimo rengimą 2018–2019 m. Rengiant susitarimą dalyvavo ekonomikos sektorių, PVO ir vietos valdžios institucijų atstovai, o procesui vadovavo vyriausybė. 2019 m. pateiktame susitarime pabrėžiama, kad energetikos pertvarka yra negrįžtama ir kad reikia tvirto politinio įsipareigojimo.

([24]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, 1.4 punktas.
([25]) Žr., pvz., Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Pilietinio dialogo ir dalyvaujamosios demokratijos stiprinimas ES. Kelias į priekį“ (tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančios Belgijos prašymu) (OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj), 3.5 punktas.
([26]) www.debatpublic.fr.
([27]) www.labsus.org/2024/03/unutopia-realizzata-dieci-anni-dopo.
([28]) www.ihrec.ie.
([29]) www.icnl.org/wp-content/uploads/Latvia_memo.pdf.
([30]) www.klimaatakkoord.nl.

4.2.6. Švedijoje ([31]) vyriausybės ir pilietinės visuomenės bendradarbiavimas organizuojamas pasitelkiant dialogo platformas ir strategines partnerystes, kuriomis siekiama stiprinti piliečių dalyvavimą formuojant viešąją politiką. Pasirengimo krizėms srityje svarbus vaidmuo tenka tiek piliečiams, tiek vietos ir nacionaliniam lygmeniui.

5. **Organizavimas kiekvienoje ES institucijoje**

5.1. EESRK konsultacinis vaidmuo suteikia Europos pilietinei visuomenei galimybę dalyvauti Europos Sąjungos sprendimų priėmimo procese, taip remiant Europos idėją ir padedant didinti visuomenės pasitikėjimą Europa ([32]).

5.2. Pilietinis dialogas turėtų būti organizuojamas trijose pagrindinėse ES institucijose, atsižvelgiant į jų atitinkamas struktūras ir tikslus. Toliau pateikiamos kai kurios priemonės, kurių būtų galima imtis:

5.3. Europos Parlamentas – būtų galima ne tik paskirti pirmininko pavaduotoją, kuriam būtų pavesta organizuoti struktūrinį dialogą su pilietine visuomene, bet ir įsteigti pilietinio dialogo ryšių punktus kiekvieno Parlamento komiteto sekretoriate, taip pat rengti metinį dialogą su atstovaujamosiomis organizacijomis šiuose Parlamento komitetuose ir metinį dialogą su organizuota pilietine visuomene svarbiausiais Parlamente svarstomais klausimais, prisidedant prie pranešėjų ir pilietinės visuomenės sąveikos.

5.4. Europos Komisija – reikėtų parengti pilietinio dialogo gaires skirtingiems generaliniams direktoratams, įsteigti tarpžinybinę grupę pilietinio dialogo klausimais, kurios nariai būtų iš įvairių generalinių direktoratų, organizuoti pilietinio dialogo mokymo kursus ir, kaip siūlyta anksčiau, sukurti EESRK globojamą pilietinės visuomenės platformą. Atsižvelgdamas į tai, 2025 m. balandžio mėn. EESRK biuras nusprendė sudaryti specialią EESRK narių grupę, kuri toliau plėtotų EESRK bendradarbiavimą su platforma.

5.5. Taryba – būtų galima peržiūrėti, kaip ji rengia sistemingas konsultacijas su organizuota pilietine visuomene teisėkūros ir politikos darbo klausimais. Šios konsultacijos gali vykti kviečiant pilietinės visuomenės organizacijas į jos darbo grupių posėdžius. Be to, rotacijos tvarka Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės gali rengti susitikimus su pilietinės visuomenės organizacijomis dėl savo prioritetų ([33]).

6. **Pilietinis dialogas ir EESRK**

6.1. EESRK, kaip patariamasis organas, sudarytas iš darbdavių, darbuotojų ir kitų pilietinės visuomenės organizacijų atstovų, atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant ir skatinant pilietinį dialogą.

6.2. Dabartinė ES pilietinės visuomenės dalyvavimo EESRK darbe praktikas bus tęsiama, visų pirma per ryšių palaikymo grupės darbą, rengiant klausymus su PVO, prisidedant prie EESRK nuomonių rengimo, atliekant jaunimo testą, kviečiant PVO pasisakyti plenarinėse sesijose ir kasmet rengiant Pilietinės visuomenės savaitę.

6.3. Atsižvelgdama į 2015 m. Rygoje vykusiame NVO forume priimtas veiksmų gaires, EESRK ryšių palaikymo grupė 2018 m. parengė Sutarties 11 straipsnio 1 dalies ir 11 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo veiksmų planą. Vienas iš pasiūlymų buvo įsteigti Europos pilietinio dialogo observatoriją. EESRK deramai atsižvelgia į šį prašymą ([34]).

([31]) www.nodsverige.se/english/.

([32]) Nauja „Eurobarometro“ apklausa rodo, kad pasitikėjimas ES yra rekordiškai didelis: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_6126.

([33]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Pilietinio dialogo ir dalyvaujamosios demokratijos stiprinimas ES. Kelias į priekį“ (tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančios Belgijos prašymu) (OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj).

([34]) OL C, C/2024/2481, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, 1.11 punktas.

6.4. Galiausiai EESRK pakartoja savo nuomonėje „Pilietinio dialogo ir dalyvaujamosios demokratijos stiprinimas ES“ išdėstytą raginimą parengti pilietinio dialogo strategiją, pagal kurią būtų sudarytas veiksmų planas, kuris būtų pasiūlymo dėl Europos demokratijos skydo ramstis.

Briuselis, 2025 m. liepos 16 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Oliver RÖPKE